

SPRAWOZDANIA

XV Międzynarodowa Konferencja Sławistyczna „Polsko-wschodniosłowiańskie kontakty językowe, literackie, kulturowe. Historia, stan obecny i perspektywy rozwoju”, Olsztyn 28–29 czerwca 2013

W dniach od 28 do 29 czerwca 2013 roku w Olsztynie odbyła się XV Międzynarodowa Konferencja Sławistyczna z cyklu „Polsko-wschodniosłowiańskie kontakty językowe, literackie, kulturowe. Historia, stan obecny i perspektywy rozwoju”. W spotkaniu naukowców humanistów, zorganizowanym przez Instytut Słowiańszczyzny Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, uczestniczyło 150 referentów z Rosji, Ukrainy, Białorusi, Kazachstanu, Czech oraz z wielu polskich ośrodków naukowych.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. Walenty Piłat (UWM w Olsztynie), przewodniczący komitetu organizacyjnego, który podziękował wszystkim gościom za zainteresowanie i liczne przybycie. Wyraził także nadzieję, że podjęte przedsięwzięcie będzie inspiracją dla naukowców w kontynuowaniu ich prac badawczych. Okazało się, że tegoroczna konferencja miała wyjątkowy charakter, nie tylko ze względu na wysoką frekwencję uczestników, ale przede wszystkim z powodu 30 rocznicy organizacji Konferencji Sławistycznej w Olsztynie. Z okazji jubileuszu wręczono listy gratulacyjne i złożono podziękowania wieloletnim organizatorom, którzy włożyli mnóstwo pracy w przygotowanie naukowych spotkań i tym samym w rozwój polskiej sławistyki.

Obrazy rozpoczęto od posiedzenia plenarnego, podczas którego zaprezentowano trzy referaty. Jako pierwsza wystąpiła profesor Swietłana Waulina z wykładem zatytułowanym *Функционально-семантическая категория модальности сквозь призму коммуникации*. Następnie profesor Ludmiła Babienko przedstawiła wnioski swoich badań w prelekcji pt. *Роль синонимии в формировании метальной сущности литературно-художественного концепта (на материале поэзии А. Барковой)*. Na koniec profesor Grzegorz Ojcewicz zaprezentował wnikliwą analizę literacką z perspektywy translatorskiej w referacie *Słońce w kaftanie bezpieczeństwa, czyli najkrótsza historia misji Chrystusa (na przykładzie „Na wielkiej głębokości...” Borysa Popławskiego)*.

Obrazy pozostałych uczestników konferencji odbywały się w 6 blokach tematycznych.

W sekcji A oraz B wystąpili referenci, których badania w większości dotyczyły zagadnień z zakresu literaturoznawstwa. Rozpiętość tematyczna wygłoszonych prelekcji była niezwykle szeroka. Uczestnicy konferencji zaprezentowali własną interpretację poszczególnych utworów literackich różnych autorów, nurtów i epok, podjęli się także rekonstrukcji historyczno-literackich procesów i przede wszyst-

kim ich ustalenia badawcze dotyczyły poszukiwań elementów wiążących literaturę polską z innymi literaturami słowiańskimi. W tej sekcji swoje referaty wygłosili między innymi: Luize Olander *Шопен в художественной системе произведений Ярослава Ивашкевича и Бориса Пастернака*; Wiera Occheli *Посредническая функция русской литературы в польско-грузинских литературных взаимоотношениях*; Joanna Mianowska *Польское в «КРЫМСКОЙ ЭЛЕГИИ» Нины Берберовой*; Leonid Malcew *Польский и русский экзистенциализм («Фердидук» В. Гомбровича и «Распадатома» Г. Иванова)*; Wawrzyniec Popiel-Machnicki *Образ современной Польши в контексте творческих размышлений Виктора Жерофеева*; Joanna Piotrowska *О новых перспективах в исследованиях над рецепцией Льва Толстого в Польше (эпизод с польской прессы повседневной)*; Anżelika Korolkowa *Тема Родины в афористике Мицкевича*; Agnieszka Michniewicz *Влияние Льва Толстого на взгляды эстетические и религиозные Stanisława Witkiewicza*; Jolanta Brzykcy *„Duma z wielkiego несчастья”. Doświadczenie emigracji в поэтической перспективе Льва Гомолицкого*; Halina Mazurek *Konfrontacje rosyjsko-polskiej в драматических произведениях Gabrieli Zapolskiej*; Anna Stryjakowska *„Wschód porwany”: образ западнизирующей się Польши в эссеистике Анджея Стасюка и Виктора Жерофеева*; Olga Barasz *«Польский текст» в поэзии Иосифа Бродского*; Natalia Lichina *Миф о поэтике текста В. Пелевина «SNUFF»*; Nel Bielniak *Rosyjska wielokulturowość в произведениях Aleksandra Kuprina*; Włodzimierz Wysoczański *Образ воды в фразеологии и паремологии польской и белорусской*; Anna Sakowicz *Партызанская тэма ў апавесці «Пушчанска-ядысея» Аляксея Карцюка*; Joanna Wasiluk *Вобраз селянина ў творох Винцэса Каратынскага і Янкі Лучыны («Таміла» і «Паляўнічыя акварэлы з Палесся»)*; Anna Grześ *“Leksic” Лайўрэнція Зізання на фоне беларускай лексікаграфіі*; Anna Alsztyniuk *Вобразмаці ў творчасці Янкі Брыля*; Monika Sidor *Обсу и свои. Polacy в циклу „Czerwone Koło” Aleksandra Solżenicyna*.

W ramach sekcji C, poświęconej zagadnieniom językoznawczym, zaprezentowano ustalenia badawcze, w których można było wyodrębnić dwa zasadnicze bloki tematyczne. Po pierwsze, w wygłoszonych referatach w centrum uwagi były gwary staroobrzędowców zamieszkujących różne regiony Polski, a także piśmiennictwo staro-cerkiewno-słowiańskie oraz leksyka religijna, zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym. Wystąpili tu między innymi: Andrzej Sitarski *К вопросу об аксиологизации языка православной проповеди*; Ludmiła Kilewaja *Православные традиции в польской и восточнославянской языковых системах*; Evguenia Maximovitch *Фразеологические единицы библейского происхождения в речи православных носителей русского языка*; Ewa Gazdecka *Specyfika języka religijnego в публицистике российской и польской последних лет*; Anna Rygorowicz-Kuźma *Terminologia prawosławna в российско-польских источниках лексикографических*; Zoja Jaroszewicz-Pieresławcew *Cyrylometodejskie dziedzictwo piśmiennicze на Warmii i Mazurach*; Irena Matus *Язык Церкви уникальной в okresie jej zmięczenia*; Olga Anchimiuk *Языковой портрет св. Иоанна Дамаскина*; Michał Głuszkowski *Przełączanie kodu в warunkach wieloosobowej konwersacji – на przykładzie bilingwizmu starowierców regionu augustowskiego*; Lech Kościelak *Interferencja językowa rosyjsko-polska в otoczeniu niemieckim на przykładzie staroobrzędowców з Prus Wschodnich*; Dorota Paśko-Konecniak *Interferencje składniowe в гварях wyspowych (на przykładzie rosyjskiej gwary staroobrzędowców в Polsce и польской гва-*

ry mieszkalców Wierszyny na Syberii); Helena Smorczevska *Teofan Prokopowicz o Tomaszu Młodzianowskim. Śladami polemik literackich i religijnych*; Anna Tokarewicz *Лексико-семантическая группа «Жилище» как фрагмент языковой картины мира мазурских старообрядцев*.

Szereg wystąpień w tej sekcji poświęcono problematyce przekładoznawczej. Jak się okazało, studia traduktologiczne miały charakter interdyscyplinarny i wniosły wiele uzupełniających się teorii tłumaczenia. Z jednej strony referenci zaprezentowali istotne kwestie przekładu utworów literackich, na przykład: Beata Edyta Dworakowska *Świat zwierząt w wierszach księdza Jana Twardowskiego i ich rosyjskich przekładach*; Małgorzata Widel-Ignaszczak *Rosyjski przekład „Kwiatków Jana Pawła II” – problemy komunikacji interkulturowej*; Marina Sikorska *Вопросы перевода перифраз в художественном тексте*; Eugenia Naugolnych *Авторские онимы в романе Дж. Джойса «Улисс» и их трансляция на русский и немецкий языки*; Iwona Borys *Poeeci i Róža: Wiersze polskich poetów w tłumaczeniu Rozy Alimpijewej jako ilustracja koncepcji przekładu wo/Man*. Z drugiej strony uczestnicy konferencji przedstawili problemy tłumaczenia współczesnej leksyki z konkretnych obszarów semantycznych, np. Anna Rudyk *Rosyjskie odpowiedniki przekładowe polskiego predykatywu modalnego „trzeba”*; Ludmiła Witkowska *Лингвистические исследования перевода юридических терминов*.

Obrady w sekcji D prezentowały szeroki wachlarz zagadnień tematycznych z zakresu ukrainistyki. Wystąpienia tej grupy referentów dotyczyły zarówno problematyki literaturoznawczej, jak i lingwistycznej oraz kulturologicznej, np. Walentyna Własienko *Деякі аспекти калькування в ситуації російсько-української двомовності*; Elena Chajder *Ідіостиль як проблема українського художнього перекладу*; Marija Iwanicka *Художній переклад і творчість перекладача: креативність як атрибут перекладацько ідіяльності*; Iryna Betko *Вадання над творчістю Lesi Ukrainki w Polsce*; Artur Bracki *Едycja polsko-ukraińska „Ексцитарза” Жозефа Верещуїнського – переклад, редакція тексту, przypisy i komentarze*; Nina Grozian *Українська та російська соматична фразеологія: аспекти мотивації*; Yaroslava Konieva *Мифопоэтика образа тени в славянском народном и литературном творчестве*; Lidia Szerbaczuk *Особливості етнічної культури через призму енантіосемічних фразеологізмів української та польської мов*; Olga Solodushko *Nazwy bydła w języku ukraińskim*; Magdalena Jeż *Семантичні та структурні особливості фразеологізмів з числовим компонентом в українській та польській мовах*; Alicja Maliszewska *Образ współczesnej Ukrainy w oczach młodych Ukraińców z Polski*; Mirosława Czetyrba-Piszczako *Słownictwo z zakresu zwyczajów i obrzędów jako przyczynek do badań współczesnego stanu gwar społeczności ukraińskiej na Warmii i Mazurach*; Rostysław Kramar *Strategie władz wobec ustnej twórczości ludowej w okresie stalinowskim (na materiałach ukraińskich)*.

W ramach tego bloku przedstawiono także referaty plasujące się w nurcie badań kognitywnych, które zawierały dogłębną analizę wybranych elementów językowego obrazu świata, np. Ajgul Bochanowa *Вербалізація каритивної семантики в польській і восточнославянській мовних системах*; Aimgul Kazkienowa *Языковое контактирование как типологически значимая характеристика языков*; Indira Diusiekieniewa *Категориальная оппозиция предель-*

ность/непределённость в польском и в русском языках; Manatkul Musatajewa, Pierniekul Jesienowa *Семантическое пространство ключевого слова-имени концепта (синтагматика, парадигматика и дериватика)*; Jolanta Chomko *Концепт «земля» как компонент национальной картины мира (на материале русского языка)*; Anna Płotnikowa *Категоризация и концептуализация этических ценностей в идеографических словарях русского языка*.

W sekcji E, poświęconej językoznawstwu współczesnemu, referenci poruszali wieloaspektowe zagadnienia lingwistyczne z różnych perspektyw badawczych. Wygłoszone referaty dotyczyły, między innymi, komunikacji międzykulturowej oraz aktualnych zjawisk nominacyjnych w językach słowiańskich, takich jak transfer zapożyczeń, proces metaforyzacji, czy też nowe tendencje w sferze słowotwórstwa. W swoich wystąpieniach daną problematykę zaprezentowali, np. Irina Iwanczuk *Интеркультурная риторическая компетенция в составе общей речевой культуры говорящего (национальные и универсальные компоненты)*; Olga Griszyńska *Этнические стереотипы в межкультурной коммуникации (на материале образа сибиряка)*; Łarysa Racyburskaja *Актуальные процессы в словообразовании русского и других славянских языков*; Rafał Kowalczyk *Charakterystyka słowotwórcza przymiotników prostych w rosyjskim i polskim słownictwie muzyki popularnej*; Katarzyna Kuligowska *Kategoria słowotwórcza w strukturalizmie i w językoznawstwie kognitywnym (na przykładzie kategorii nomina attributiva i nomina instrumenti)*; Tatiana Kwiatkowska *Wybrane aspekty porównania zapożyczeń w języku polskim i rosyjskim*; Tatiana Malinowska *Суффиксальные универбаты в современном молодёжном сленге*; Joanna Mampe *Студенческий жаргон студентов Гданьского университета и Университета им. И. Канта в Калининграде – сравнительный анализ*; Wanda Stec *Metafora w polskich i rosyjskich nazwach roślin leczniczych*; Alina Urazbekova *Польские заимствования в текстах русской литературы 60-х годов 20 века*; Robert Szymula *Особенности русского политического дискурса (на примере инаугурационной речи президента Путина, 2012 г.)*; Maryna Michaluk *Zmiany w obrębie leksyki społeczno-politycznej współczesnego języka rosyjskiego – zjawisko dearchaizacji*. Jak się okazało dużym zainteresowaniem wśród badaczy cieszył się także język mass mediów, w tym reklamy, który znajduje się w zintegrowanej przestrzeni różnych dyscyplin naukowych. W tej grupie wystąpili, np. Anna Romanik *Przymiotniki wartościujące w reklamie (na materiale rosyjskiej prasy kobiecej)*; Joanna Wasiluk *Dyskurs rosyjskich wiadomości prasowych*; Natalia Danilova *Российские мотивы в современной польской рекламе*, Jadwiga Tarsa *Языковая игра в интернет-коммуникации*.

Natomiast w sekcji F przedstawiono referaty z obszaru kulturoznawstwa, które jest multidyscyplinarną dziedziną, dlatego też rozpiętość tematyczna w danej grupie była bardzo szeroka. W centrum dyskusji znalazły się interesujące zagadnienia dotyczące zarówno filozoficznej refleksji nad literaturą, historią oraz kulturą słowiańską, jak i problematyka dyskursu teatralnego, medialnego i politycznego. W mniejszości znalazły się referaty, które poruszały kwestie związane ze współczesną kinematografią, czy też interesującym zagadnieniem rosyjskiego tatuażu w świecie przestępczym. Odczytano tu, między innymi, następujące referaty: Magdalena Dąbrowska *Samuel Bogumił Linde a kultura i nauka rosyjska początku XIX wie-*

ku; Ludmiła Łucewicz *Идея всеславянского единства (Славянский конгресс) в Исповеди Михаила Бакунина*; Małgorzata Semczuk *Czy „Ożenek” Mikołaja Gogola jest komedią? Dyskurs inscenizacyjny*; Agnieszka Potyrańska *Motyw kruka w poezji Zinaidy Gippius*; Inna Panek *Зинаида Гиппиус а живопись Льва Бакста*; Jadwiga Gracla *Rosyjscy futuryści na polskich scenach*; Anna Kościółek *Obraz Rosji mikołajowskiej w Pamiętnikach św. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego*; Monika Grącka *Narodnicki ideał społeczny w konfrontacji z polską walką narodowo-wyzwoleńczą. Pisarstwo Nikołaja N. Złatorwatskiego*; Kamil Dwornik *Stanowisko ks. Józefa Łewyckiego (1801–1860) w sporze o alfabet języka ruskiego w Galicji w latach 30. i 40. XIX w.*; Marta Brzezińska *Rosja w polskim filmie dokumentalnym na przykładzie projektu Rosja – Polska. Nowe Spojrzenie*; Natalia Wiśniewska *Pojęcie państwa w polskim i rosyjskim dyskursie medialnym*; Barbara Kozak *Interpretacje klasyki rosyjskiej w twórczości Anatolija Brusnikina*; Izabella Siemianowska *Obraz rosyjskiego emigranta w twórczości Władimira Maksimowa*; Joanna Nawacka *Sposoby komunikacji w sytuacji kryzysowej*; Beata Jeglińska *Historia igły opowiedziana. Rosyjski tatuaż przestępczy*; Monika Piotrowska-Mazurowska *Neosemantyzmy we współczesnym rosyjskim i polskim żargonie narkomanów*.

Uczestnicy danej sekcji zaprezentowali również wystąpienia z obszaru współczesnej glottodydaktyki. Edukacja języków obcych w Polsce stała się źródłem wnikliwych badań procesu nauczania i uczenia się języków. Wygłoszono tu referaty obrazujące, między innymi, stosunek polskich uczniów do Rosji i Rosjan, kształtowanie kompetencji interkulturowej wśród studentów rusycystów, czy też rezultaty pracy nauczycieli na zajęciach z emisji głosu (Marzanna Karolczuk *Postawy uczniów szkół średnich wobec Rosji i Rosjan. Wnioski z badań*; Magdalena Zaorska *Dźwięk [m] na ćwiczeniach z emisji głosu nauczyciela... języka rosyjskiego*; Joanna Orzechowska *Słownik asocjacyjny jako narzędzie przygotowania komentarza lingwo-kulturologicznego*; Joanna Olechno-Wasiluk *Kompetencja frazeologiczna i jej wpływ na kształtowanie kompetencji interkulturowej u studentów filologii rosyjskiej*; Agata Buchowiecka-Fudała, Dorota Piekarska-Winkler *Zmiany warsztatu glottodydaktycznego na zajęciach z praktycznej nauki języka rosyjskiego na studiach filologicznych pierwszego stopnia*).

W podsumowaniu należy podkreślić, że tegoroczna konferencja była udanym wydarzeniem w świecie nauki z różnych względów. Po pierwsze, liczba prelegentów była imponująca, a wygłoszone referaty, reprezentujące niezwykle bogaty repertuar tematyczny, wyróżniały się wysokim poziomem merytorycznym. Zarówno weterani nauki, jak i początkujący badacze mieli okazję wymienić się doświadczeniami i tym samym wzbogacić swoją wiedzę z zakresu badań językoznawczych, literackich i kulturologicznych. Z drugiej zaś strony, profesjonalna organizacja, życzliwa atmosfera oraz wspaniałe widoki rozciągające się w Kortowie, olsztyńskim miasteczku uniwersyteckim, stanowiąły dodatkowy walor konferencji.

Organizatorzy konferencji w ramach popularyzacji wygłoszonych referatów zaplanowali ich publikację w roczniku „Acta Polono-Ruthenica”, czasopiśmie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Marzanna Karolczuk, Anna Romanik
Białystok